

دستور جلسه شماره (۱)

عنوان: اعتراض به مطالبه و اخذ مبلغ جداگانه معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالای وارداتی موضوع ماده (۴۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده

مرجع طرح موضوع: کمیسیون گمرک اتاق ایران و شرکت داروسازی فروغ سلامت

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۵/۰۵/۱۹

تعداد صفحات دستور جلسه: ۳ صفحه

تعداد پیوست‌ها: ۷ مورد

بر اساس حکم مقرر در ماده ۴۲ قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده، «معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آن‌ها وصول می‌گردد، توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز می‌گردد» تا بر اساس نسبت‌های تعیین شده به مصارف مشخص شده تخصیص یابد. لذا، با توجه به ابهامات در خصوص اخذ ۱۲ در هزار و استقلال آن از سایر مالیات‌ها و عوارض، موضوع ابتدا در دستور کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی قرار گرفته و متعاقباً، حکم موضوع از معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، استعلام گردید که در نتیجه پاسخ معاونت قوانین به شماره ۵۷۳۹۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۶ (پیوست) تصریح شده است که در ماده قانونی مزبور برای اخذ جداگانه دوازده در هزار ارزش گمرکی از واردکننده مجوزی داده نشده است. در این رابطه معاونت حقوقی رئیس جمهور در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۷ در نامه ۵۲۵۶۵/۱۳۹۳۸۹ تصریح کرد که ماده مذکور صرفاً در خصوص توزیع ۱۲ در هزار است و دلالتی بر اخذ این رقم فارغ از سایر مالیات‌ها و عوارض ندارد.

با این حال در جدول شماره (۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور در خصوص منابع حاصل از اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی (به استثنای کالاهای اساسی و دارو) که حقوق ورودی آنها وصول می‌گردد (موضوع ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده)، ردیف درآمدی به شماره ۱۶۰۱۵۵ پیش‌بینی و تعیین شده است و بر همین اساس در ماده (۲۸) ضوابط اجرایی قانون بودجه مذکور، مصوب هیات وزیران به شماره ۲۰۳۳۶ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۶ بیان نموده است: «به استناد ردیف درآمدی ذی‌ربط جدول شماره (۵) قانون و در اجرای ماده (۴۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ با اصلاحات بعدی، گمرک مکلف است نسبت به اخذ دوازده در هزار ارزش گمرکی کالا های وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود اقدام و درآمد حاصله را به ردیف درآمدی مذکور واریز نماید».

در این راستا، گمرک ایران برای اعمال این ماده طی بند (۳) بخشنامه شماره ۱۴۰۵/۸۲۱۸ مورخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۸ به گمرکات اجرایی ابلاغ نموده است: «گمرک مکلف است نسبت به اخذ ۱۲ در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که

حقوق ورودی آنها وصول می شود اقدام و درآمد حاصله را به ردیف درآمدی مذکور واریز نماید.» اکنون بعد از تصویب ردیف ۱۶۰۱۵۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ و مقررات مذکور جهت اجرای این ردیف مجدداً درخصوص اخذ مستقل ۱۲ در هزار ارزش گمرکی ابهام به وجود آمده که در این رابطه گمرک از ابتدای سال ۱۴۰۵ رویه خود را تغییر داده است و این مبلغ را به شکل مستقل اخذ می نماید. در این راستا فعالان اقتصادی از شورای گفت و گو درخواست نموده اند موضوع مورد بررسی قرار گیرد و تحلیل حقوقی ذیل را ارائه نموده اند:

با توجه به سوابق عملی و رویه جاری و اظهارات مقامات ذی صلاح، استنباط می شود که اگر وقوع ردیف ۱۶۰۱۵۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ را نسخ ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده بدانیم، اکنون اخذ دوازده در هزار واجد به نحو مستقل واجد وجاهت قانونی و جز در این حالت خاص اخذ دوازده در هزار فاقد وجاهت قانونی است.

درخصوص نسخ، نکته نخست این است که با توجه به دائمی بودن قانون مالیات بر ارزش افزوده و موقت بودن قانون بودجه برای یک سال، اساساً به هیچ عنوان نسخ ماده ۴۲ رخ نداده بلکه صرفاً بحث موقوف‌الاجرا شدن قانون مالیات بر ارزش افزوده، صرفاً برای یک سال، قابل بررسی است. نکته دیگر اینکه هیچ صراحتی مبنی بر توقیف اجرای این ماده در هیچ یک از قوانین درج نشده و صرفاً مباحثه درخصوص نسخ ضمنی موضوعیت میابد. حال پرسش این که «آیا بند ۱۶۰۱۵۵ قانون بودجه ۱۴۰۵ به شکل ضمنی ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده را نسخ کرده است؟» معین وجاهت یا عدم وجاهت اخذ دوازده در هزار به نحو مستقل و مازاد بر سایر ارقام است.

در مورد نسخ ضمنی از وقوع همزمان چند موضوع، استنباط می شود که نسخ ضمنی رخ نداده و اخذ رقم دوازده در هزار به نحو مازاد بر سایر عوارض و مالیات‌ها، فاقد هرگونه وجاهت قانونی و مصداق نقص ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده است. شواهد مربوطه به نحو زیر است:

نخست، اصل بر عدم وقوع نسخ است مگر که نسخ واضحاً محقق شده باشد. هیچ ماده قانونی درخصوص نسخ ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده یا حتی اخذ دوازده در هزار به نحو مازاد، حکمی بیان نکرده، لذا بر اساس اصول فقه و قواعد استنباط حقوقی، نسخ محقق نشده است.

دوم، هیئت وزیران در ماده ۲۸ مقرر ضوابط اجرایی قانون بودجه ۱۴۰۵، مشخصاً این ماده را در راستای اجرای ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، توصیف کرده است. مشخصاً هیئت وزیران نیز با این مصوبه بر عدم نسخ و عدم موقوف‌الاجرا شدن ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده صحه گذاشته اند.

سوم، ردیف قانونی این موضوع در قانون بودجه ۱۴۰۵، ردیف ۱۶۰۱۵۵ بوده است، لذا با تصریح در قانون بودجه ۱۴۰۵، امتداد اعتبار ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، احراز می‌شود.

لذا با این اوصاف نه تنها قرینه‌ای دال بر نسخ ضمنی ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده با ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول پنجم قانون بودجه ۱۴۰۵ بلکه با اذعان هیئت‌وزیران و با تصریح قانونگذار، ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده کماکان معتبر و نتیجتاً اخذ دوازده در هزار به نحو مستقل غیرقانونی است. لذا پیشنهادهای ذیل جهت طرح در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی اتاق ایران مطرح می‌گردد:

۱- توقف اجرای بخشنامه شماره ۱۴۰۵/۸۲۱۸ مورخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۸ گمرک ج.ا.ا.

۲- اصلاح ردیف ۱۶۰۱۵۵ جدول پنجم قانون بودجه ۱۴۰۵ کل کشور